

«MOTTAKERNAVN»

«ADRESSE»

«POSTNR» «POSTSTED»

«KONTAKT»

Saksbehandler, innvalgstelefon

Linnea Karoline Vereide, 61266062

Dispensasjon fra verneforskriften for lisensfelling av ulv i seks naturreservater

Statsforvalteren i Innlandet gir grunneiere og øvrige jegere, med nødvendige tillatelser for lisensfelling av ulv, tillatelse til å gjennomføre lisensfelling i følgende seks naturreservater; Vestre Lukashaugen og Bornoberget, Gardsjøen, Vålberget, Stimannsberget, Nygardsmyrene og Klokken, med hjemmel i § 6 i verneforskriften for naturreservatene Vestre Lukashaugen og Bornoberget, Vålberget og Stimannsberget og § 48 første avsnitt i naturmangfoldloven for naturreservatene Nygardsmyrene, Klokken og Gardsjøen. Tillatelsen er gitt på bestemte vilkår som er beskrevet nedenfor.

Bakgrunn

Rovviltnemndene for region 4 og 5 har vedtatt å åpne for lisensfelling av ulv innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv, og det er tale om fire revirer, hvorav tre ligger helt eller delvis innenfor gamle Hedmark fylke. Rovviltnemndenes vedtak er påklaget og ligger inne til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Avgjørelsen vil komme før 1. januar 2022.

Blir vedtaket om å åpne for lisensfelling innenfor ulvesonen, vil det kunne omfatte blant annet følgende naturreservater i Grue, Sør-Odal, Eidskog og Åsnes kommune: Vestre Lukashaugen og Bornoberget, Gardsjøen, Vålberget, Stimannsberget, Nygardsmyrene og Klokken.

Statsforvalteren i Innlandet vurderer derfor om det er hjemmel i verneforskriften til nevnte naturreservater til å gi tillatelse til lisensfelling av ulv i naturreservatet. Den endelige avgrensingen av fellingsområdet er ikke klart før departementet fatter sitt vedtak.

Lovgrunnlag

Vestre Lukashaugen og Bornoberget ble oppretta 19. desember 2008. Formålet med naturreservatet er å bevare som økosystem et barskogområde med en rekke ulike gran- og furuskogtyper, deriblant ugrøftede sumpskog, og med mange små myrer og vassdrag. Området har særskilt vitenskapelig og pedagogisk betydning fordi det representerer et typisk, men relativt lite

påvirket skoglandskap i en aktiv skogbruksregion. Av særlig interesse er det at det i området finnes flere kravfulle og sjeldne gammelskogarter, særlig knyttet til sumpskog og død ved.

Gardsjøen naturreservat ble oppretta 18. desember 1981. Formålet med fredningen er å bevare et viktig våtmarksområde i sin naturgitte tilstand og å verne om de spesielle landskapsformene, vegetasjonen, det spesielt rike og interessante fuglelivet og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området.

Vålberget naturreservat ble oppretta 26. september 2008. Formålet med naturreservatet er å bevare et skogområde som økosystem med alt naturlig plante og dyreliv. Området utgjør en spesiell naturtype ved at det består av gammel granskog med lauvskoginnslag og det har særskilt vitenskapelig betydning ved at det inneholder flere kravfulle gammelskogarter.

Stimannsberget naturreservat ble oppretta 13. desember 2002. Formålet med fredningen er å bevare et skogområde som økosystem med alt naturlig plante- og dyreliv. Av spesielle kvaliteter kan nevnes biotoper for lavarter som er knyttet til et kontinuerlig fuktig bestandsklima og stedvis mye død ved.

Nygardsmyrene naturreservat ble oppretta 25. november 2016. Formålet med naturreservatet er å bevare et våtmarksområde med dets vegetasjon, karakteristiske fugleliv og annet dyreliv, samt ulike typer gammel barskog som har innslag av myr og sumpskog og som har særskilt betydning for biologisk mangfold ved at det inneholder kravfulle og regionalt sjeldne plantearter. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Klokken naturreservat ble oppretta 5. mars 2010. Formålet med naturreservatet er å bevare et område med gammel granskog med stort lauvskoginnslag som har særskilt betydning for biologisk mangfold ved at det inneholder en rekke kravfulle arter og innslag av sjeldne og sårbare gammelskogarter. Området består av rik lågurtgranskog med et betydelig innslag av lauvtrær. I de bratteste partiene er det innslag av rasmark- og rik bergflatevegetasjon. Det er flere sjeldne og sårbare sopp- og lavarter i området.

I alle naturreservatene er all vegetasjon, herunder døde busker og trær, fredet mot skade og ødeleggelse, jf. verneforskriften § 3 punkt 1 for naturreservatene Vestre Lukashaugen og Bornoberget, Vålberget, Stimannsberget og Klokken, og verneforskriften § 3 bokstav a) for Nygardsmyrene. Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra reservatene. I tillegg er det forbudt å fjerne sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatene Vestre Lukashaugen og Bornoberget, Vålberget, Nygardsmyrene og Klokken.

I alle naturreservatene er dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, vernet mot skade, ødeleggelse, jf. verneforskriften § 3 bokstav b) for naturreservatet Nygardsmyrene og verneforskriften § 3 pkt. 2 for naturreservatene Vestre Lukashaugen og Bornoberget, Vålberget, Stimannsberget og Klokken. I tillegg er dyrelivet vernet mot unødig forstyrrelser i naturreservatene Vestre Lukashaugen og Bornoberget, Vålberget, Nygardsmyrene og Klokken.

I Gardsjøen naturreservat er pattedyr og fugler, herunder deres hi, reir og egg, fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelser som ikke følger av tillatt ferdsel eller tiltak i medhold av punktene V-VIII, jf. kap. IV. punkt 2. Videre er også jakt, fangst og bruk av skytevåpen forbudt i reservatet. Jf. kap. IV. punkt 1 er vegetasjonen i vann og på land fredet mot skade og ødeleggelse som ikke følger av tillatt ferdsel eller i medhold av punktene V-VIII.

I Nygardsmyrene naturreservat er det, jf. § 4 andre avsnitt i sone I, jf. vernekartet, tillatt med fangs, fiske og jakt på hjortedyr og store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk, mens det i sone II er tillatt med jakt, fangs og fiske i samsvar med gjeldende lovverk, jf. § 4 tredje avsnitt.

Det er dermed ikke hjemmel i verneforskrift til å åpne for lisensfelling av ulv innenfor de seks naturreservatene (Vestre Lukashaugen og Bornoberget, Gardsjøen, Vålberget, Stimannsberget, Nygardsmyrene og Klokken), med unntak i sone I i Nygardsmyrene naturreservat. Det er derfor nødvendig med en dispensasjon fra verneforskriftene for å kunne gjennomføre lisensfelling innenfor de nevnte naturreservatene.

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften når formålet med fredningen krever det, samt for vitenskapelige undersøkelser, arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning eller i andre særlige tilfeller, når dette ikke strider mot formålet med fredningen, jf. § 6 i verneforskriften for naturreservatene Vestre Lukashaugen og Bornoberget, Vålberget og Stimannsberget.

For naturreservatene Nygardsmyrene, Klokken og Gardsjøen kan forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven (nml.) § 48.

Søknaden må også vurderes etter de miljørettslige prinsipper i nml. §§ 8-12, jf. nml. § 7 om prinsipper ved offentlig beslutningstaking, og vise hvordan disse er vektlagt.

Statsforvalterens vurdering

Fire av de seks naturreservatene (Vestre Lukashaugen og Bornoberget, Vålberget, Stimannsberget og Klokken) er skogreservater, mens de to andre (Gardsjøen og Nygardsmyrene) er reservat for våtmark. Verneverdiene i skogreservatene er blant annet knytt til forekomsten av sjeldne sopp og lav. For eksempel er det registrert arter som: sukkernål (NT), rotnål (NT), gubbeskjegg (NT), taigapiggskinn (NT), tyrikjuka (NT), furuskjell (NT), kort trollskjegg (NT), sprireskjegg (NT), kjøttkjuka (NT), huldrestry (EN), svartsoneskjuka (NT) og sjokoladeskjuka (VU). I våtmarksreservatene er det registret en del fugler, slik som: vipe (CR), storspove (EN), gulspurv (VU), storskarv (NT), fiskemåke (VU), fiskeørn (VU), tårnseiler (NT), gråmåke (VU), hettemåke (CR), gjøk (NT) og heilo (NT). I tillegg er nordlig evjebloom (EN) og sjøpiggeknope (VU) registrert i Gardsjøen naturreservat.

Det framgår av nml. § 8 at «kunnskapsgrunnlaget» skal være oppfylt før myndighetene fatter vedtak i saken. Den generelle kunnskapen om dyr- og plantelivet i områdene vurderes som gode. Det foreligger dokumentasjon av verneverdier, blant annet gjennom verneplanprosesser med tilhørende naturfaglige registreringer og fagrappporter, generell kunnskap om sårbarhet for forstyrrelser i områdene, registreringer av arter i Naturbase, Artskart og Sensitive artsdata. Videre er vedtak om lisensfelling av ulv fattet av rovviltnevdene i region 4 og 5, med bakgrunn i siste tilgjengelige kunnskap om ulvens bestandsstatus. Statsforvalteren vurderer derfor at kunnskapsgrunnlaget i saken er tilstrekkelig for å fatte vedtak, og at nml. § 9 «føre-var-prinsippet» vektlegges derfor her i liten grad. Rovviltnevdene gjør også en vurdering av konsekvensene for naturmangfoldet i sitt vedtak i tråd med nml. § 7, jf. §§ 8-12.

Nml. § 48 første avsnitt åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon i tre alternative tilfeller. Alternativet som kommer til anvendelse i denne saken, er bestemmelsen om at forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon fra vernevedtaket dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Vilklårene i bestemmelsene er kumulative, slik at begge må være oppfylt for å kunne gi dispensasjon. Bestemmelsen er en «kan»

bestemmelse, slik at det beror på en skjønnsmessig vurdering om dispensasjon skal gis dersom vilkårene er oppfylt. Det fremgår av forarbeidene til nml. § 48 at bestemmelsen ikke må brukes til å uthule vernet og utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Etter nml. § 10 skal en påvirkning av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Statsforvalteren vurderer at en tillatelse til lisensfelling innenfor disse verneområdene ikke vil føre til at den samlede belastningen blir for stor for verneområdene, da dette gjennomføres i en begrenset periode (1. januar til 15. februar) i en tid på året hvor dyr- og fuglelivet er mindre sårbart for forstyrrelser, da dette er utenfor perioden for reviretablering og hekking. For skogreservatene er også verneverdiene hovedsakelig tilknyttet sjeldne sopp og lav, som ikke vil bli negativ påvirket av lisensfelling. Videre er det heller ikke sikkert at det vil foregå lisensfelling innenfor naturreservatene, og dersom det gjør det, vurderer vi at selve ferdselen i reservatene vil være begrenset. Det er også generelt få andre inngrep og tiltak i disse naturreservatene, slik at det fra før er liten grad av forstyrrende aktiviteter i verneområdene. Statsforvalteren vurderer derfor at lisensfelling på ulv innenfor de seks naturreservatene ikke vil bidra til vesentlig økt belastning på økosystemene, jf. nml. § 10, og ikke vil stride mot vernevedtakets formål og eller påvirke verneverdiene nevneverdig, jf. nml. § 48 første avsnitt.

Vi viser også til at vedtak om lisensfelling av ulv innebærer en oppfølging av Stortingets vedtatte rowiltpolitikk. Dette innebærer at for bestemte deler av landet vil ulv bli felt i henhold til dette, og selve lisensfellingens foregår i de områder hvor ulven vandrer/holder til, som i enkelte tilfeller kan være innenfor verneområder. Dersom jegerne ikke kan følge ulven inn i verneområdene pga. forbud i henhold til verneforskriften, vil dette være til hinder for en effektiv felling. Det vil i vedtak bli bestemt hvilke revirer som skal tas ut. Sammenhengende fellingsområde er en forutsetning for effektivt fellingsforsøk. Under lisensfelling er det en forutsetning at jegerne ferdes skånsomt i verneområdene, og tar hensyn til det øvrige fugl- og dyrelivet, samt vegetasjonen. Dette settes også som vilkår.

Nml. §§ 11 og 12 om at tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket påvirker, og at en skal ta i bruk miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet, anser vi ikke som relevant i saken, da vi vurderer at tiltaket ikke vil medføre miljøforringelser.

På bakgrunn av ovennevnte vil Statsforvalteren gi tillatelse til lisensfelling av ulv innenfor de seks naturreservatene som nevnt over. Vi vurderer at tiltaket ikke vil være i strid med formålet med vernet for de ulike naturreservatene, og at tiltaket ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig. Det er spesielt vektlagt at tiltaket vil utføres på en tid av året hvor dyrelivet er mindre sårbart for forstyrrelser, tiltaket er i en begrenset tidsperiode og at det ikke er sikkert at lisensfelling vil foregå innenfor reservatene. Vi vurderer at presedensvirkningene av dette vedtaket vil kunne være stor, men uproblematisk dersom det gjelder verneområder med de samme verneverdiene og tidspunktet for felling som i dette tilfellet.

Vedtak

Statsforvalteren i Innlandet gir dispensasjon fra verneforskriften § 3 bokstav b) for Nygardsmyrene naturreservat, § 3 punkt 2 i verneforskriften for naturreservatene Vestre Lukashaugen og Bornoberget, Vålberget, Stimannsberget og Klokken, og fra verneforskriften kap. IV. punkt 2 for Gardsjøen naturreservat, for å gjennomføre lisensfelling av ulv i naturreservatene; Vestre Lukashaugen og Bornoberget, Gardsjøen, Vålberget, Stimannsberget, Nygardsmyrene og Klokken,

med hjemmel i § 6 i verneforskriften for reservatene Vestre Lukashaugen og Bornoberget, Vålberget og Stimannsberget og § 48 første avsnitt i naturmangfoldloven for Nygardsmyrene, Klokken og Gardsjøen. Følgende vilkår er knyttet til dispensasjonen.

1. Dispensasjonen gjelder i perioden 1. januar 2022 – 15. februar 2022.
2. Dispensasjonen gjelder for grunneiere og øvrige jegere med nødvendige tillatelse for lisensfelling av ulv i området.
3. Ferdsel innenfor verneområdene skal foregå på en skånsom måte, hvor en tar hensyn til det øvrige fugl- og dyrelivet, samt vegetasjonen.
4. Dispensasjonen er kun gjeldende etter vedtak fra rowiltnemndene på lisensfelling av ulv. Dersom det ikke blir fastsatt et vedtak, faller denne dispensasjonen bort.

Klageadgang

Statsforvalteren viser til at vedtaket er et enkeltvedtak som kan påklages etter forvaltningslovens § 28. Klagefristen er 3 uker fra mottakelsen av dette brevet. Eventuell klage på vedtaket skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Linnea Karoline Vereide
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

EIDSKOG KOMMUNE	Postboks 94	2231	SKOTTERUD
ÅSNES KOMMUNE	Rådhusgata 1	2270	FLISA
GRUE KOMMUNE	Postboks 94	2261	KIRKENÆR
SØR-ODAL KOMMUNE	Øgardsvegen 2	2100	SKARNES

SNO lokalt